

7-196
(62.24)

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :B.13.SGB.0-12.00-00/ 610-121
Konu :Yazılı soru önergesi (7/196)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kütahya Milletvekili Prof. Dr. Alim IŞIK'a ait 7/196 Esas No'lu yazılı soru önergesi Bakanlığımız ilgili birimlerince incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler ekte sunulmaktadır. Bilgilerinize arz ederim.

Faruk ÇELİK
Bakan

Ek : 1 Yazı

İnönü Bulvarı No:42 Emek 06040 ANKARA
Telefon : (312) 296 64 36 Faks : 213 89 44
e-posta : sgb.csgb.gov.tr Elektronik Ağ: www.csgb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için irtibat : G:KODAL

**KÜTAHYA MİLLETVEKİLİ PROF. DR. ALİM İŞİK'IN 7/196 ESAS NO'LU YAZILI
SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAP**

Kütahya ili Tavşanlı ilçesi sınırları içinde bulunan ve 2004 yılında özelleştirilen Eti Gümüş A.Ş. unvanlı işyerinde 19 şikayet, 3 iş kazası ve 1 işletme belgesi olmak üzere gerekli denetimler yapılmış ve sonuçları taraflara tebliğ edilmiştir.

Söz konusu işyeri Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı müfettişlerince 2005 yılında kayıt tetkiki amacıyla denetlenmiş, 2004/7 nci ay sigorta primine esas kazancın noksan bildirildiği tespit edildiğinden ek prime esas kazanç bildirilmesine karar verilmiş, denetim raporu sonucunda 392.539,45 TL. tutarında sigorta primine esas kazanç üzerinden 140.529,12 TL. prim ile 84.856,75 TL. gecikme zammı olmak üzere toplam 225,385,87 TL. tahsil edilmiş ve ayrıca 1.332,50 TL. prim belgesinden dolayı idari para cezası tahakkuk ettirilerek şirketten tahsil edilmiştir.

İşyeri 2005 yılında ölümlü iş kazası sebebiyle, işverene mevzuata aykırı hareketi nedeniyle o dönem yürürlükte olan 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 26 ncı maddesinin birinci fıkrası uyarınca iş sağlığı ve iş güvenliği önlemlerinin alınmadığı saptanarak rapor sonucu iş kazası tespiti yapılmıştır.

2007 yılında iş kazası nedeniyle yapılan soruşturma neticesinde, 2005/8 inci ayda bir sigortalının bildiriminin yapılmadığı, ayrıca kazada işverenin mevzuat hükümlerine aykırı hareket ettiği, 5510 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca işçi sağlığı ve iş güvenliğini koruyucu önlemlerinin alınmadığı saptanmış, hazırlanan rapor sonucu olarak iş kazası tespiti yapılmış, 16,29 TL. Sigorta Primine Esas Kazanç üzerinden 5,83 TL. prim ve 1,96 TL. gecikme zammı olmak üzere toplam 7,79 TL. tahsil edilmiş, 488,00 TL. işe giriş bildirgesinden, 1.464,00 TL prim belgesinden ve 488,00 TL. de kayıt geçersizliğinden dolayı olmak üzere toplam 2.440,00 TL idari para cezası tahakkuk ettirilerek tahsil edilmiştir.

2010 yılında ölümlü iş kazasının vuku bulması üzerine yapılan denetimde, kazada işverenin mevzuat hükümlerine aykırı hareket ettiği, 5510 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca işçi sağlığı ve iş güvenliğini koruyucu önlemlerinin alınmadığı saptanmış, iş kazası tespiti yapılmıştır; 26.05.2010 tarihinde, sigortalı bildirimleri yönünden denetlenmiş ve mevzuata aykırı herhangi bir husus tespit edilmemiştir.

Ayrıca, işyerinde çalışmakta iken meslek hastalıklarına tutulduğu iddia edilen 104 sigortalıya ait, Ankara Meslek Hastalıkları Hastanesinden gelen raporlara istinaden müfettişlik tahkikatı yapılması için denetim istem yazısı çıkarılmıştır.

Yine, Eti-Gümüş A.Ş.'ne ait bulunan Atık Barajları 3. Padokta 07.05.2011 tarihinde meydana gelen olay sonrası, anılan işyerinde çalışan işçilerin, işyerinde kullanılan kimyasallardan etkilenmeleri ile ilgili olarak işyerinde sağlık, güvenlik, gözetim, denetimler, işyeri ortam analizleri, maruziyetleri, kullanılan kimyasallarla ilgili olarak gerekli güvenlik önlemlerinin alınıp alınmadığı ve risk analizlerinin yapılıp yapılmadığı konusunda inceleme yapılmak üzere 3 iş müfettişinden oluşan bir heyet görevlendirilmiştir. Söz konusu heyet tarafından, işyerinde 15-16.07.2011 tarihinde teftiş yapılmış olup düzenlenen rapor, gereği yapılmak üzere Bakanlığımız Kütahya Bölge Müdürlüğüne gönderilmiştir.

Söz konusu raporda, yapılan teftişte 13 maddelik mevzuata aykırı husus tespit edilmiş olup söz konusu noksan hususların derhal giderilmesi kaydıyla işverene tebliğ edilmesi ve raporun bir nüshasının da Kütahya Valiliğine gönderilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Ayrıca, söz konusu olayla ilgili olarak İş Sağlığı ve Güvenliği Merkezi Müdürlüğü (İSGÜM) Kimyagerlerinden oluşan bir inceleme ekibi oluşturmuştur. İnceleme ekibi Sağlık Bakanlığı Ankara Meslek Hastalıkları Hastanesi ve İş Teftiş Kurulu Başkanlığı ile iletişime geçerek 15-16.07.2011 tarihinde Kütahya Eti Gümüş Maden İşletmesine giderek gerekli incelemeyi yapmışlardır. Daha sonra Sağlık Bakanlığı Ankara Meslek Hastalıkları Hastanesi ile görüşme yapılarak irtibat halinde olunmuştur. Meslek Hastalıkları Hastanesi'nin konu ile ilgili İSGÜM'den istemiş olduğu anılan işyerinde çalışan kişilerde ve çevre köylerde yaşayan

kişilerin kişisel maruziyet ölçümlmeleri 03-05.08.2011 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. Sağlık Bakanlığı Ankara Meslek Hastanesi'nin İSGÜM'den istemiş olduğu çalışmalar sonuçlandırılarak Sağlık Bakanlığı, Eti Gümüş İşletmesi ve İş Teftiş Kurulu Başkanlığı ile paylaşılmıştır.

İşyeri İş Teftiş Kurulu Başkanlığı 2011/Ekim ayı teftiş programına alınmıştır. Yapılacak teftişte, bir önceki teftişte tespit edilen hususların giderilip giderilmediği incelenecektir.

Diğer taraftan, Maden İşleri Genel Müdürlüğü (MİGEM) heyetlerince söz konusu sahada son olarak (21.07.2010), (11.05.2011) ve (25.07.2011) tarihlerinde Maden Kanununa göre genel denetimler yapılmıştır.

Söz konusu işletme ruhsat sahalarının, 3213 sayılı Maden Kanununun 7 nci ve 29 uncu maddeleri kapsamında Mayıs 2011 tarihinde mahallinde yapılan denetim sonucunda; ruhsat sahasından üretilen tüvenan cevherin, tesiste siyanür liçi yöntemiyle gümüş üretimi esnasında atık barajında meydana gelen kaza sonucunda yıkılan seddenin iç sedde olduğu, siyanür içeren atıkların atık barajı dışına taşmadığı, mevcut atık barajının kaya dolgu yapıldığı ve sedde yükseltme işlemlerinin usulüne uygun yapılmaması, atık barajının kapasitesinin dolu olması sebepleriyle önlem olarak bu baraja yeni atık dökülmemesi, mücavir alanda inşası devam eden 5 nolu düzenli depolama tesisi atık barajı bitene kadar tesisteki üretim faaliyetlerine ara verilmesi gerektiği tespit edilmiştir. Bunun sonucunda, Kütahya Valiliğine 13.05.2011 tarihli yazı yazılarak, tesisteki üretim faaliyetlerinin durdurulması için talimatname gönderilmiştir.

Ruhsat sahibi tarafından Maden İşleri Genel Müdürlüğüne (MİGEM) verilen 22.07.2011 tarihli dilekçe ile söz konusu tesiste can ve mal güvenliği açısından gerekli önlemlerin alındığı, eksikliklerin giderildiği beyan edilmiştir.

Söz konusu tesis 25.07.2011 tarihinde yeniden denetime tabi tutulmuş ve yapılan incelemeler sonucunda 5 nolu düzenli depolama tesisi yeni atık barajının ruhsat sahibine ait tapulu alanda insan ve çevre sağlığı açısından usulüne ve tekniğine uygun olarak inşa edilmiş olduğu ve gerekli emniyet tedbirlerinin alınarak kullanıma hazır hale getirildiği belirlenmiştir.

Anılan işletmede işyeri ve çalışma koşullarının yetersizliğinden kaynaklanan sorunlar nedeniyle Kütahya Bölge Müdürlüğüne yazılı müracaat olmamıştır.

Sosyal Güvenlik Kurum kayıtlarına göre yıllar itibarıyla söz konusu Eti Gümüş A.Ş'den ayrılan işçi sayısı aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Eti Gümüş A.Ş

YILLAR	Yıl İçinde Toplam Sigortalı Sayısı	Yıl İçinde Yeni İşe Giren Sayısı	Yıl İçinde İşten Ayrılan Kişi Sayısı	Yıl İçinde Aleyhe Açılan Dava Sayısı
2004	151	156	289	
2005	181	80	48	
2006	213	106	86	
2007	262	175	123	1
2008	532	491	373	
2009	479	169	168	
2010	486	95	89	
2011 (EYLÜL)	585	230	159	1

Taşeronlar

YILLAR	Yıl İçinde Toplam Sigortalı Sayısı	Yıl İçinde Yeni İşe Giren Sayısı	Yıl İçinde İşten Ayrılan Kişi Sayısı	Yıl İçinde Aleyhe Açılan Dava Sayısı
2009	183	290	183	
2010	229	346	303	
2011 (EYLÜL)	330	352	195	

İstatistiki bilgiler 2004-2010 yılları için Aralık ayı baz alınmıştır.

Sosyal Güvenlik Kurumunca yapılan teftişler sonucunda iş kazasıyla ilgili olarak yukarıda belirtilen raporlara istinaden açılmış ve Kurum lehine sonuçlanmış temyiz aşamasında bir adet ve henüz tahkikat aşamasında olan bir adet olmak üzere yargıya yansımış iki adet dava bulunmaktadır. İşyerinde iki (2) ölümlü ve bir (1) ağır yaralı iş kazası incelemesi olmuştur. İsmail GÖZAÇAN'ın ağır yaralanması ile sonuçlanan iş kazası ile ilgili Bakanlığımız İş Müfettişince 18.01.2006 tarihinde yapılan inceleme sonucu düzenlenen 31.01.2006 tarihli rapor sonucunda; kalıcı bir sakatlık, arıza ve uzuv kaybı meydana gelmemiş olduğundan, ayrıntılı rapor yazımına gidilmemiş ve kusur oranları konusuna girilmediğinden yapılacak bir tebligat bulunmadığı rapor ve eklerinin dosyasında saklanması gerektiği belirtilmiştir.

Osman KİREMİTÇİ'nin ölümlü iş kazası ile ilgili olarak Bakanlığımız Baş İş Müfettişince 17.01.2006 tarihinde yapılan inceleme sonucu düzenlenen 31.01.2006 tarihli rapor sonucunda; Eti Gümüş A.Ş.'nin yüzde 25 oranında kusurlu olduğu, maktul işçi kamyon şoförü Osman KİREMİTÇİ'nin yüzde 25 oranında, Loder Operatörü Ahmet ERDOĞAN'ında yüzde 50 oranında kusurlu olduğu, belirlenen noksan hususların derhal giderilmesi için raporun 5 inci bölümünün işverene, iş kazası teşekkülü içinde raporun tümünden bir nüshasının SSK'nın ilgili birimine tebliğ edilmiştir.

İşverene 16.02.2006 tarihinde tebliğ edilen alınması gerekli önlemleri işveren 08.03.2006 tarihinde giderdiğini belirten bir yazı ile Bakanlığımız Bölge Müdürlüğüne bildirmiştir.

Naci TEKELİ'nin ölümlü iş kazası ile ilgili olarak Bakanlığımız İş Müfettişince 09.03.2010 tarihinde yapılan inceleme sonucu düzenlenen 22.03.2010 tarihli rapor sonucunda; Eti Gümüş A.Ş.'nin yüzde 90 oranında, işçinin yüzde 10 oranında kusurlu olduğu, kazaya neden olan tedbirsizliklerin derhal giderilmesi için "Alınması Gerekli Önlemler" bölümünden bir nüsha işverene mehilsiz tebliğ edilmiştir.

Alınması gerekli önlemler bölümü 07.05.2010 tarihinde işverene tebliğ edilmiş, işverenden alınan 24.05.2010 tarihli yazıda müfettişliğin belirttiği her önlemi dikkate alıp ilave tedbirler alındığı ve almaya devam edileceği belirtilmiştir. Ayrıca işyerinde atık depolama havuzları arasındaki seddenin yıkılması sonucu konu Bölge Müdürlüğümüzce 13.05.2011 tarihinde Ankara İş Teftiş Grup Başkanlığına iletilmiş, Bakanlığımız İş Müfettişlerince 15-16.07.2011 tarihleri arasında yapılan incelemede 22.07.2011 tarihli rapor ile işyerinde çalışan işçilerin, işyerinde kullanılan kimyasallardan etkilenmeleri ile ilgili olarak işyerinde sağlık güvenlik gözetim, denetimler, işyeri ortam analizleri maruziyetleri, kullanılan kimyasallarla ilgili olarak gerekli önlemlerin alınıp alınmadığı ve risk analizlerinin yapılıp yapılmadığı konusunda bir inceleme yapılmış ve tespit edilen 13 madde noksanlığın derhal giderilmesi için işverenliğe 05.08.2011 tarihli yazı ile tebliğ edilmiştir.

Eti Gümüş A.Ş. iş sağlığı ve güvenliği yönünden yapılan bu denetim sonucu tespit edilen noksanlıklarla ilgili olarak yaptığı işlemleri Bakanlığımız Bölge Müdürlüğüne göndermiş ve Müdürlükçe işyerinin tekrar kontrol teftişine alınması için 23.09.2011 tarihli yazıyla konu İş Teftiş Grup Başkanlığına intikal ettirilmiştir.

